

שלום לך הנבחן!

קרא בעיון את ההוראות בדף זה ונהג בדיוק לפיהן. אי מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות שונות ואף להביא לידי פסילת בחינתך. הבחינה נועדה לבדוק את הישגיך האישיים, ולכן עבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ע"י קבלת חומר כתוב או בשיחות בע"פ, ואין לעזור לנבחנים אחרים גם אם פנו אליך. אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות מכשירי קשר למיניהם וכו' – פרט ל"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. אם ברשותך חומר עזר שאינו מותר בשימוש, מסור אותו לידי המשגיח לפני תחילת הבחינה. לאחר שסיימת את כתיבת הבחינה, מסור את המחברת לידי המשגיח ועזוב בשקט את חדר הבחינה.

אנא הקפד על טוהר הבחינות!

הוראות לנבחן אקסטרני

1. ודא כי במדבקה שקיבלת מודפסים פרטיך האישיים ופרטי השאלון שתיבחן בו, והדבק אותה על כריכת המחברת, במקום המיועד לכך.
2. אם לא קיבלת מדבקה, מלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.

הוראות לנבחן אינטרני

1. ודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים פרטיך האישיים, ובמדבקות השאלון שקיבלת מודפסים פרטי השאלון שתיבחן בו.
2. הדבק על כריכת המחברת, במקום המיועד לכך מדבקת נבחן (ללא שם) ומדבקת שאלון.
3. אם לא קיבלת מדבקות, מלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.

הוראות לנבחנים

1. אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו), היות וחלק זה לא ייסקר.
2. עמודים ששימשו כדפי טיוטה, יש לציין בראש העמוד את המילה טיוטה.
3. אין להשתמש בטיפקס במחברת הבחינה. אם ברצונך למחוק – העבר קו או (X) על הכתוב.
4. במחברת הבחינה יש לכתוב בעט בלבד.
5. אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.
6. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, על מנת למנוע עיכובים בזיהוי הנבחן וברישום הצינונים.

ב ה צ ל ח ה !

הערכה שלישית

הערכה שניה

הערכה ראשונה

<p>17 סמל שאלון 12 رقم النموذج</p> <p>שם השאלון ויחידות לימוד اسم النموذج والوحدات التعليمية</p> <p>הדבק כאן ↑ מדבקת שאלון الصق هنا ↑ ملصقة نموذج امتحان</p>	<p>21 מועד 18 موعد</p> <p>37 סמל ב"ס 32 رقم المدرسة</p> <p>31 מס' תעודת זהות 23 رقم الهوية</p> <p>הדבק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) الصق هنا ↑ ملصقة ممتحن (بدون اسم)</p>	<p>מדבקות לנבחן אינטרני ملصقة ممتحن داخلي</p>
<p>17 סמל שאלון 12 رقم النموذج</p> <p>שם השאלון ויחידות לימוד اسم النموذج والوحدات التعليمية</p> <p>הדבק כאן ↑ מדבקת שאלון الصق هنا ↑ ملصقة نموذج امتحان</p>	<p>21 מועד 18 موعد</p> <p>37 סמל מרב"ח 32 رقم مركز الامتحان</p> <p>31 מס' תעודת זהות 23 رقم الهوية</p> <p>הדבק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) الصق هنا ↑ ملصقة ممتحن (بدون اسم)</p>	<p>מדבקות לנבחן אקסטרני ملصقة ممتحن خارجي</p>

מחברת בחינה אחידה – משבצות – אקסטרני/אינטרני
דפטר امتحן מוחד – מרבעת - خارجي/داخلي

* הוראות בשפה הערבית מעבר לדף.
* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحن!

اقرأ بتمعن التعليمات في هذه الصفحة واعمل وفقاً لها بالضبط. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء امتحانك. أعد الامتحان لفحص تحصيلاتك الشخصية، لذلك اعمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير بواسطة الحصول على مواد مكتوبة أو الحديث، كما لا يُسمح مساعدة ممتحنين آخرين، حتى لو توجهوا إليك.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم، أجهزة اتصال بأنواعها وما شابه - إلى غرفة الامتحان ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من الوزارة. إذا كانت لديك مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها، سلمها للمراقب قبل بدء الامتحان. بعد أن تنتهي من كتابة الامتحان، سلم الدفتر للمراقب، وغادر غرفة الامتحان بهدوء.

نرجو التقيّد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات للممتحن الداخلي

1. تأكّد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة

على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها،

وبأن تفاصيل نموذج الامتحان الذي تُمتحن به مطبوعة

على ملصقات نموذج الامتحان التي حصلت عليها.

2. ألصق على غلاف الدفتر، في المكان المخصّص لذلك،

ملصقة ممتحن (بدون اسم) وملصقة نموذج امتحان.

3. إذا لم تحصل على ملصقات، اكتب بخط يد

التفاصيل في المكان المخصّص لملصقة الممتحن.

تعليمات للممتحن الخارجي

1. تأكّد بأن تفاصيلك الشخصية وتفاصيل نموذج

الامتحان الذي تُمتحن به مطبوعة على الملصقة

التي حصلت عليها، وألصقها على غلاف

الدفتر، في المكان المخصّص لذلك.

2. إذا لم تحصل على ملصقة، اكتب بخط يد

التفاصيل في المكان المخصّص لملصقة

الممتحن.

تعليمات للممتحنين

1. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.

2. اكتب كلمة "مسودة" في رأس كلّ صفحة تستعملها مسودة.

3. لا يُسمح استعمال التبيكس (спрей) في دفتر الامتحان. إذا أردت المحو - مرر خطاً أو ضع (X) على المكتوب.

4. يجب الكتابة في دفتر الامتحان بقلم حبر فقط.

5. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

6. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الممتحن

وفي تسجيل العلامات.

نتمنى لك النجاح!

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון א'

לבתי ספר עצמאיים

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון	—	הבנה והבעה	—	50 נקודות
פרק שני	—	אוצר המילים והמשמעים;
שם המספר ומילות היחס	{	26 נקודות
פרק שלישי	—	תחביר
ומערכת הצורות	{	24 נקודות
	—	סה"כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.
- (2) לכתובת טיטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (21-22) של השאלון.
- (3) הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

קרא את המאמר שלפניך ואת הקטעים הנלווים, וענה על השאלות שאחריהם.

טוב ומיטיב לאחיו

(מעובד על פי ש' פריד, יתד השבוע, י"ט בשבט תשס"ב, 1/2/2002)

זהו מאמר על איש יקר מאנשי ירושלים של פעם, שהקדיש את חייו למען הציבור בנאמנות וביושר שקשה למצוא דוגמתם כיום.

פסקה א

ד"ר משה וְלֶאָךְ נולד בשנת תרכ"ו (1866) בקֶלֶן שבגרמניה. ולאך היה יהודי מדקדק במצוות, רופא מעולה ואדם טוב לב. בגיל 25 הוא ויתר על קריירה מבטיחה בתנאי רווחה ונוחות, ועלה לירושלים על אף תנאי המחיה והעבודה הקשים ששררו בה, כדי לפעול למען אחים נזקקים ולהצילם מציפורני המיסיון.

פסקה ב

במחצית השנייה של המאה ה-19 חלו שינויים דמוגרפיים בירושלים: היישוב היהודי שבין החומות ומחוצה להן גדל במידה ניכרת. יהודי ירושלים חיו בתנאים קשים של עוני ומחסור, ועם זה התמסרו ללימוד התורה והתעלו בה.

פסקה ג

קטע נלווה 1
בין השנים ת"ר-תר"ל (1840-1870) חל גידול ניכר באוכלוסייה היהודית בירושלים שבין החומות. הצפיפות הגדולה שם הייתה לא רק עניין של אי־נוחות אלא סכנת נפשות של ממש. התשתית הפרימיטיבית של העיר לא הייתה ערוכה לקליטת תושבים רבים כל כך. בגלל תנאי התברואה הגרועים מילא את האוויר ריח מחניק של מִי שפכים. תנאים אלו היו קרקע פורייה להתפרצות של מגפות קטלניות.
(על פי דוד רוסוף, וזה שער השמים, תשס"ג)

בשדה הפוליטי הייתה ירושלים זירה למאבקי כוח: השלטון העותמאני היה על סף התמוטטות, ומדינות רבות ביקשו לשלוט בארץ הקודש.

פסקה ד

בזירה הפנימית התנהלו מאבקים עזים בין אנשי "היישוב הישן" שדבקו בתורתם ובמנהגיהם מימים ימימה, ובין המשכילים שניסו להחדיר רוחות זרות לחברה זו ולמוסדותיה. יהודי ירושלים נאלצו להיאבק גם באנשי המיסיון שראו בהמרת הדת היהודית שליחות. מעצמות אירופה ניצלו את הפעילות המיסיונרית להשגת השפעה פוליטית, ועל כן נהנו התנועות המיסיונריות מתמיכה כספית גדולה מן המעצמות.

בשנת תר"ב (1842) הוקם בירושלים בית חולים של המיסיון בראשותו של יהודי מומר מאנגליה. בבית החולים עבדו רופאים מעולים, לחולים סופקו תרופות יקרות, וכדי לקנות את לבם של היהודים הקפידו שם על מזון כשר ומשובח, על שמירת שבת ועל קביעת מזוזות בפתחים. בד בבד הפיצו בין המאושפזים את ספרי הכפירה.

פסקה ה

/המשך בעמוד 3/

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

פסקה ו רבני ירושלים אסרו להשתמש בשירותי בית החולים של המיסיון, אבל הבינו כי בלי מוסד רפואי חלופי הם לא יצליחו במאבקם, ולשם כך הם נעזרו בסר משה מונטיפיורי. בשנת 1843 שלח מונטיפיורי את ד"ר פרנקל, רופא יהודי מגרמניה, להקים מרפאה בירושלים העתיקה. ב־1854 הקים הברון רוטשילד בית חולים יהודי, וזמן קצר אחר כך הוקמו בתי החולים "ביקור חולים" ו"משגב לדך". ועדיין לא היה די בכך.

פסקה ז ד"ר ולאך הגיע לירושלים בשנת תרנ"א (1891). הוא פתח מרפאה ובית מרקחת בעיר העתיקה, וכעבור זמן קצר יצא לו מוניטין של רופא מוכשר המצליח במקום שבו רופאים אחרים נכשלו. הוא היה רופא כללי, רופא ילדים, רופא עיניים, מנתח ומוהל, וגם עקר שיניים בעת הצורך. ביום קיבל חולים במרפאה ובלילה ביקר חולים בביתם. בחולים עניים טיפל חינם אין כסף, ונודע במסירותו לכל שוכב על ערש דווי.

פסקה ח ד"ר ולאך זכה לאמונם של גדולי ירושלים, ובייחוד לאמונו של מרא דארעא באותה התקופה, הג"ר יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, שממנו למד תורה וחכמה. ד"ר ולאך היה לא רק רופא אלא גם עסקן ושתדלן. הוא היה בוגר מוסדות אקדמיים וידע שפות זרות, וכך היה יכול לשוחח עם הקונסולים הזרים בארץ־ישראל, ולייצג לפנייהם נאמנה את היישוב היהודי. בהיותו רופא קשר קשרים עם השלטונות, וניצל את קשריו כדי לסייע לתושבי ירושלים: להשיג חנינה בעבור יהודים שנאסרו על ידי הטורקים, לבטל קנסות שהוטלו

על היישוב היהודי ועוד.

פסקה ט בשנת תרנ"ט (1899) שרר רעב גדול בארץ. מחירי החיטה האמירו בעקבות בצורת קשה. ד"ר ולאך הזמין מגרמניה שני סוגים של קמח: רגיל ומשובח. את הקמח הרגיל חילק לנצרכים מכל העדות, ואת הקמח המשובח מכר לבעלי יכולת. בהכנסות שהתקבלו ממכירת הקמח קנה עצים ופחם, וחילק גם אותם חינם לעניים.

קטע נלווה 2

שמעה של כל צרה שפגעה בריכוזי היהודים בעולם הגיע לירושלים, והיא ננערה תמיד לתפילה ולזעקה. בתי הכנסת שבה מלאו אדם, וכולם קראו אל ה' בחוזקה שיקרע את רוע הגזרה. ירושלים נחלקה ללגיונות: מהם התגייסו לגמול חסד עם עניים, מהם התנדבו לגמול חסד עם המתים, מהם – לשמח חתן וכלה ולהרנין במתת כסף אלמנה ויתום, וכולם עושים זאת בלי לקבל פרס. על חומות ירושלים הופקדו שומרים להגן על קדושתה ועל צביונה. ירושלים של אז – עדות הייתה לכל באי עולם שלא הסתלקה שכינה מישראל, וקדושתה קדושת עולמים.
(על פי הרב יוסף שיינברגר, עמוד אש)

لا تكتب في هذه المنطقة

פסקה י עם פרוץ מלחמת העולם השנייה (1939) פעל ד"ר ולאך אצל השלטון הבריטי להשגת רישיונות עלייה – "סרטיפיקטים" – ליהודים שביקשו להימלט מאימת השלטון הנאצי. בזכות מאמציו ניצלו כמה מאות יהודים.

פסקה יא חלומה הגדול של ד"ר ולאך היה להקים בית חולים חדש, משוכלל ומודרני, שיהיה תשובה מוחצת לפיתויי המיסיון. לאחר מסע שכנועים והתרמות נרכש מגרש בשכונת "שערי צדק" שבקצה רחוב יפו, בעיר החדשה שמחוץ לחומות, ובו נבנה בית החולים "שערי צדק" שנקרא על שם השכונה*.

פסקה יב עבודות הבנייה היו בהיקף נדיר שלא היה כמוהו בירושלים, וד"ר ולאך העדיף להעסיק בנאים יהודים בעבודות אלה. בבית החולים הוקם מבנה נפרד לאשפוז חולים במחלות מידבקות, מבנה שהיה ייחודי באותה התקופה. במטבח בית החולים היו שתי מחלקות – מחלקה לבשר ומחלקה לחלב, ובחצר בית החולים נחצבו פורות לאגירת מי גשמים. הבנייה התהדרה בחידושים ובשכלולים מודרניים שלא היו נפוצים באותה התקופה: מים זורמים חמים וקרים ושימוש בחשמל. עוד לפני שירושלים חוברת לרשת החשמל, כבר היה גנרטור בבית החולים. כאשר חובר בית החולים לרשת החשמל, השתמש ד"ר ולאך בגנרטור בשבת, כדי שלא ליהנות מחילול שבת אפשרי. בכ' בשבט תרס"ב (1902) נערך טקס חנוכת הבית. בית החולים שירת את כל תושבי הארץ בלי הבדלי דת וכן חולים מארצות שכנות.

פסקה יג ביום ז' בניסן תשי"ז בגיל 91, לאחר 65 שנות פעילות מבורכת בירושלים, הלך לעולמו ד"ר ולאך. על פי בקשתו הוא נקבר בחצר בית החולים ליד קברו של הגר"י דושינסקי זצוק"ל. בהלווייתו השתתפו אלפים מכל שדרות הציבור. ירושלים כולה אמרה "קדיש" על איש זה.

* כיום שוכן בית החולים סמוך לשכונת בית וגן בירושלים.

פרק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 1-7.

1. שירותי הרפואה בירושלים:

ציין שלושה גורמים לפיתוח שירותי הרפואה היהודיים בירושלים, על פי המאמר ועל פי אחד מן הקטעים הנלווים. (4 נקודות)

2. א. ציין שלושה צדדים באישיותו של ד"ר ולאך הבאים לידי ביטוי במאמר, והבא מן המאמר דוגמה לכל אחד מן הצדדים שציינת (שים לב: אין להשתמש באותה הדוגמה יותר מפעם אחת). (4 נקודות)

ב. המאמר מוסר מידע על ד"ר ולאך, אך משולבת בו גם עמדה אישית של הכותבת. הוכח קביעה זו על פי פסקת הסיום של המאמר. (3 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

3. עיין בקטע נלווה 2.

א. ציין שדה סמנטי בולט שיש לו תפקיד רטורי בקטע זה. (2 נקודות)

ב. העתק מן הקטע שלוש מילים מן השדה הסמנטי שציינת בסעיף א. (2 נקודות)

ג. לשם מה לדעתך השתמש הכותב בשדה סמנטי זה? (2 נקודות)

4. בית החולים "שערי צדק" כונה בעבר בפי תושבי ירושלים "בית חולים ולאך". האם לדעתך ראוי כיום להחליף את שם בית החולים "שערי צדק" ל"בית החולים ולאך"? נמק את דבריך. בתשובתך התבסס על המאמר. (6 נקודות)

5. א. לפי איזה מבנה המאמר מאורגן? (2 נקודות)

הקף בעיגול את התשובה הנכונה.

(1) סיבה ותוצאה

(2) בעיות ופתרונותיהן

(3) ציר הזמן

(4) הכללה ופירוט

ב. עיין בפסקות ה-יג במאמר.

אחת מן הפסקות האלה חורגת מן העיקרון שבחרת בסעיף א.

(1) ציין את הפסקה החורגת. _____

(2) שער מה יכולה להיות הסיבה להצבת הפסקה שציינת במקום שבו היא

נמצאת במאמר.

(5 נקודות)

/המשך בעמוד 7/

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

6.

לפניך מודעה שהתפרסמה בירושלים וקשורה לתוכן המאמר.
קרא את המודעה, וענה על הסעיפים א-ב שאחריה.

מודעה רבה!
אחינו בני ישראל!

זה כמה פעמים הזהרנו כמה אזהרות רבות למען ייבדלו בני ישראל מהמיסיון כי בעוה"ר*
זה כמה נלכדו ברשתה, ולדאבון לבבנו פֶּשְׁתָּה המספחת והיינו לחרפה, ללעג ולקלס,
ועד מתי? האם אין רופאים מומחים בישראל שהולכים ומכתתים רגליהם ביום ובלילה
חינם אין כסף?
ובכן עוד הפעם אנו גוזרים בכוח התורה הקדושה שחייבים כל אשר בשם ישראל יכונה
להתרחק בכל מיני הרחקה מהנאותיהם ומבית החולים ומלדרוש בעצת הרופא שלהם
ומלהביאו לביתם. וכל העובר על דברינו לא יינקה מעוון חילול ה' וחוששנו מעונשו
חלילה. ולהשומעים ינעם ועליהם תב"ט** אמן.

הצעיר יש"א ברכ"ה
(רב קהילת הספרדים בירושלים)

* עוה"ר – עוונותינו הרבים

** תב"ט – תבוא ברכת טוב

א. תאריך הפרסום של המודעה לא צוין בה.

על פי ציוני הזמן המוזכרים במאמר, מתי לדעתך התפרסמה המודעה?

הסבר את תשובתך. (3 נקודות)

ב. המודעה כתובה בלשון מליצית. לפניך פירושים לביטויים המוזכרים במודעה.

ליד כל פירוש העתק מן המודעה את הביטוי המתאים לו. (3 נקודות)

- כדי שיתרחקו _____
- הצרה גדלה _____
- ייחשב לו לחטא _____

لا تكتب في هذه المنطقة

פרק שני – אוצר המילים והמשמעים; שם המספר ומילות היחס (26 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 8-11.

אוצר המילים והמשמעים (21 נקודות)

8. עולם

לפניך כמה מן המשמעויות של המילה "עולם".

— זמן ארוך ואינסופי

— כלל האנושות

— היבט, תחום

א. בקטע נלווה 2 יש שלושה צירופים ובהם המילה **עולם**.

העתק מן הקטע ב את הצירופים המתאימים לאחת מן המשמעויות שצינו לעיל.

ליד כל צירוף כתוב את המשמעות המתאימה. (3 נקודות)

ב. לפניך צירופים נוספים ובהם המילה **עולם**.

כתוב ליד כל צירוף את המשמעות המתאימה לו מבין המשמעויות שלעיל.

אהבת עולם _____ לעולם ועד _____

עולם הרגשות _____ חיי עולם _____

מנהג העולם _____ העולם היהודי _____

(5 נקודות)

ג. לפניך שני משפטים ובהם מילים המודגשות בקו שנגזרו מן המילה **עולם**.

מבין המשמעויות שלעיל, כתוב ליד כל משפט את המשמעות של המילה

המודגשת בקו בהקשרה במשפט. (2 נקודות)

— הסופר קנה לו פרסום **עולמי**.

— המוציא שם רע על חברו אין לו מחילה **עולמית**.

ד. לפניך שלושה משפטים. השלם בכל אחד מהם את המילה "לְעולם" או "מְעולם",

על פי ההקשר. (2 נקודות)

(1) _____ לא יצאתי מביתי בלי ברכת שלום.

(2) _____ לא יאכל אדם אלא כשהוא רעב.

(3) הוויכוח ביניהם לא יסתיים _____ .

9. לפניך משפטים מן המאמר, ובהם ניבים מודגשים.

- אנשי היישוב הישן דבקו בתורתם ובמנהגיהם **מימים ימימה**. (פסקה ד)
 - המשכילים ניסו להחדיר **רוחות זרות** לחברה זו ולמוסדותיה. (פסקה ד)
 - כעבור זמן קצר **יצא לו מוניטין** של רופא מוכשר. (פסקה ז)
 - בהלווייתו השתתפו אלפים מכל **שדרות הציבור**. (פסקה יג)
- בחר בשלושה ניבים, והמיר כל אחד מהם במילה אחרת או במילים אחרות בלי לשנות את משמעות המשפט. (3 נקודות)

10. לפניך קטע על פי דברי הרב משה בלוי, ובו הוא מציג היבט נוסף באישיותו של ד"ר ולאך, שהיה פעיל בארגון הקהילה החרדית בירושלים. קרא את הקטע, וענה על הסעיפים א-ב שאחריו.

ד"ר ולאך היה לא רק איש חזון ומחשבה. הוא הרבה לפעול ולעשות לטובת הציבור, ומה שהיה מלכתחילה בגדר חזון וחלום נהפך אצלו למציאות ולמעשה. יהודי ירושלים לא היו מאורגנים. המושגים "קהל" ו"עדה" היו זרים להם. הודות להדרכתו העקבית של ד"ר ולאך "התבגר" הציבור החרדי בירושלים והחל להבין שעדה לא רק מעניקה זכויות לחבריה, אלא גם נוטלת מהם כשהיא מטילה עליהם חובות.

א. העתק מן הקטע שקראת שני צמדים של מילים: היחס בין המילים בתוך הצמד הוא נרדפות והיחס בין הצמדים הוא ניגודיות (סך הכול – ארבע מילים). (3 נקודות)

ב. העתק מן הקטע שני פעלים שיש ביניהם יחס של נרדפות, ושני פעלים שיש ביניהם יחס של ניגודיות. ליד כל זוג פעלים שהעתקת ציין את היחס ביניהם. (3 נקודות)

(5 נקודות)

שם המספר ונטיית מילות היחס

11. א. בכל אחד מן המשפטים (1)-(2) שלפניך הקף את הצורה הנכונה של מילת היחס ושל שם המספר מבין שתי האפשרויות המוצעות. (3 נקודות)
- (1) ד"ר ולאך התמסר מאוד לחוליו. הוא ביקר **אצלם / אצלם** כמה פעמים ביום. רבים מהם סברו ש**בלעדיו / בלעדו** הם לא היו זוכים לטיפול מיטבי.
- (2) משנת 1800 עד שנת 1870 גדלה האוכלוסייה היהודית בעיר העתיקה בירושלים **פי חמש / חמישה**.
- ב. לפניך משפט ובו מספר מודגש. כתוב את המספר במילים. (2 נקודות)
- בשנת 1917 מנו יהודי ירושלים _____ נפש.

31,147

/המשך בעמוד 13/

פרק שלישי — תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה שמונה שאלות: ארבע שאלות מתחום התחביר (שאלות 12-15) וארבע שאלות מתחום מערכת הצורות (שאלות 16-19).
ענה על ארבע שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות או משני התחומים, כרצונך (לכל שאלה — 6 נקודות).

תחביר

12. א. לפניך ארבעה משפטים (1)-(4), ובכל אחד מהם מילה מודגשת בקו.
בכל משפט ציין את התפקיד התחבירי של המילה המודגשת בקו: נושא, נושא, אוגד, משלים פועל, משלים שם (לוואי).
- (1) תנאי תברואה גרועים הם קרקע פורייה להתפרצות מגפות קטלניות.

- (2) רבני ירושלים ידעו כי בלי מוסד רפואי חלופי הם לא יצליחו במאבקם במיסיון.

- (3) כדי לסייע ליהודי ירושלים שסבלו מרעב, חילק להם ד"ר ולאך קמח חינם.

- (4) מעשיו של ד"ר ולאך הם עדות לאדם שהקדיש את חייו למען הציבור.

- ב. לפניך שלושה משפטים (1)-(3). קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.
- (1) למרות קשיי המלחמה השיג ד"ר ולאך רישיונות עלייה ליהודים.
- (2) בזכות מאמציו של ד"ר ולאך ניצלו כמה מאות יהודים.
- (3) ד"ר ולאך פעל רבות למען אחים נזקקים בארץ ישראל.
- (1) מהו התפקיד התחבירי המשותף לצירופים המודגשים בכל המשפטים?

- (2) ציין מהו הקשר הלוגי בכל אחד מן המשפטים.
משפט (1): _____
משפט (2): _____
משפט (3): _____
- ג. לפניך משפט נוסף.
- ד"ר ולאך נסע לחו"ל להשיג תרומות לבניית בית החולים.
מבין המשפטים (1)-(3) שבסעיף ב, ציין את המשפט שהקשר הלוגי בו הוא אותו קשר לוגי כמו במשפט זה. הסבר את תשובתך.

13. א. לפניך חמישה משפטים (1)-(5).

(1) במחצית השנייה של המאה ה-19 גדל היישוב היהודי בירושלים שבין החומות במידה ניכרת.

(2) ד"ר ולאך עלה לירושלים אף על פי ששררו בה תנאי מחיה קשים.

(3) בית החולים נקרא "שערי צדק" כי הוא הוקם בשכונה בשם זה.

(4) לאחר בנייתו נחשב בית החולים "שערי צדק" אחד מבתי החולים המודרניים ביותר במזרח התיכון.

(5) ד"ר ולאך הצליח במקום שבו רופאים אחרים נכשלו.

מייך את המשפטים לשתי קבוצות לפי הסוג התחבירי, וכתוב מהו הסוג התחבירי של כל קבוצה: פשוט, איחוי (מחובר), מורכב.

אין צורך להעתיק את המשפטים. ציין את מספרם בלבד.)

ב. לפניך משפט.

בתקופה קצרה הוקמו כמה בתי חולים בירושלים, עם זאת נזקקו תושבי ירושלים לשירותי רפואה נוספים.

(1) מהו הסוג התחבירי של המשפט? _____

(2) לפניך ארבעה משפטים. הקף את המספר של המשפט המבטא אתו קשר לוגי כמו במשפט הנתון, וסוגו התחבירי שונה מזה של המשפט הנתון.

(1) תושבי ירושלים נזקקו לשירותי רפואה נוספים, לשם כך הוקמו בירושלים כמה בתי חולים.

(2) בירושלים הוקמו כמה בתי חולים, למרות זאת נזקקו תושבי ירושלים לשירותי רפואה נוספים.

(3) בירושלים הוקמו כמה בתי חולים, משום שתושבי ירושלים נזקקו לשירותי רפואה נוספים.

(4) למרות הקמת כמה בתי חולים בירושלים נזקקו תושבי ירושלים לשירותי רפואה נוספים.

/המשך בעמוד 15/

14.

לפניך שלושה משפטים, ובהם מודגשים בקו החלקים הפותחים את המשפט.

(1) בשלהי תקופת השלטון העותמאני התנהלו מאבקי כוח בין המעצמות על השליטה

בארץ הקודש.

(2) לאחר מסע התרמות נקנה מגרש בשכונת "שערי צדק" שבקצה רחוב יפו.

(3) עוד לפני שירושלים חוברה לרשת החשמל, פעל בבית החולים גנרטור

לאספקת חשמל.

א. מהו התפקיד התחבירי המשותף לשלושת החלקים המודגשים בקו, ומהי המשמעות

המשותפת לכולם?

ב. מבין החלקים המודגשים בקו, איזה חלק יוצא דופן מבחינה תחבירית?

נמק את תשובתך.

ג. לפניך משפט נוסף.

בימי המלחמה נחסמו מקורות הסיוע מן המדינות שמעבר לים, משום כך שָׁרר

בירושלים רעב כבד.

(1) מהו סוג המשפט?

אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר), תחם את האיברים שבו.

אם המשפט הוא משפט מורכב, תחם את הפסוקית שבו, וציין את

תפקידה התחבירי.

(2) העתק מן המשפט את כל משלימי הפועל שבו.

15. לפניך קטע. קרא אותו, וענה על הסעיפים א-ד שאחריו.

רמת הניקיון בבית החולים שבעיר העתיקה לא השביעה את רצונו של ד"ר ולאך. הוא חשש מפגיעה בבריאות המאושפזים בשל תברואה לקויה, לכן הוא נקט תכסיס מתוחכם. באחת מפינות בית החולים הוא הטמין מטבע טורקי בלי שאיש ידע על כך. הוא הציע לעובדים שיטאטאו כל פינה בבית החולים. עובד שימצא את המטבע יזכה ב**נ**.

א. העתק מן הקטע משפט פשוט, וסמן בו את כל משלימי השם (הלוואים).

ב. העתק מן הקטע שתי פסוקיות – כל אחת בתפקיד תחבירי אחר.

ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן הפסוקיות שהעתקת.

ג. העתק מן הקטע משפט איחוי (מחובר), ותחם את איבריו.

ד. כתוב את תפקידן התחבירי של המילים המודגשות בקו בקטע.

_____ לקויה

_____ הציע

_____ בו

מערכת הצורות

16. א. לפניך רשימת פעלים:

יַצִּיעוּ, יִנְזֶק, מְכַרִּים, נָצַר, נִתְּנָה, מְתַרְגֵּם, דְּבִקִּים
העתק מן הרשימה שני זוגות פעלים – כל זוג בבניין אחר.
ציין את הבניין המשותף לכל זוג פעלים.

ב. בבית החולים הוקם מבנה נפרד לאשפוז חולים במחלות מְדַבְּקוֹת (פסקה יב).
שם הפועל של מְדַבְּקוֹת הוא לְהַדְבִּיק.
מבין שמות הפועל שלפניך העתק את שם הפועל שהבניין שלו שונה מן הבניין
של לְהַדְבִּיק.

לְהַזְדַּמּוֹ, לְהַסְתִּילֵק, לְהַדְבִּיר, לְהַטְשִׁיט

ג. (1) כתוב את צורת הַהוּנָה (הבינוני) של הפועל המודגש במשפט: הַהַכְנָסוֹת גְּדֹלוֹ.

(2) כתוב את צורת הַעֲתִיד של הפועל המודגש במשפט: הַצְּגִיתִי את התכנית בכנס.

(3) כתוב את צורת הַצִּיּוּן של הפועל המודגש במשפט: נִכְנְסוּהֶם לאולם לשמוע הרצאה.

הערה: אין צורך לנקד את הפעלים.

17. לפניך ארבעה משפטים ובהם פעלים מודגשים.

(1) יִשָּׁג הסכם.

(2) החולים מְאֻשְׁפָּזִים.

(3) הִפְקִדוּ שומרים.

(4) בזכות מאמציו נִצְלוּ מאות יהודים ממוות.

א. ציין את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

ב. מהי המשמעות המשותפת לבניינים שציינת בסעיף א?

ג. לפניך רשימה של פעלים.

נְכָחוּ, נְכַנְסוּ, נָטְלוּ, נָטְוּשׁוּ

העתק את הפועל הדומה לפעלים המודגשים מבחינת המשמעות שציינת בסעיף ב.

ד. נסח משפט, ושבץ בו את הפועל נָטְלוּ, שיתאים למשמעות שציינת בסעיף ב.

ציין את הבניין ואת הזמן של הפועל במשפט שכתבת.

/המשך בעמוד 19/

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

18. א. לפניך רשימה של שמות.

הַצְלָה, הַצְמָדוּת, הֶקֶף, בְּצֻרַת, תְּמִיכָה,
מַגְפָּה, מִתֵּת, חֲבֻלָה, הִתְמַסְרוּת, מַצָּב

(1) העתק מן הרשימה את כל השמות השייכים לגזרת חסרי פ"נ.

(2) העתק מן הרשימה שלושה שמות פעולה מגזרת השלמים, וציין את הבניין של כל אחד מהם.

ב. לפניך ארבעה שמות: הַכְנָסָה, אֲבַחוּן, הַצָּעָה, מְטָלָה

העתק את השם שבניינו זהה לבניין של המילה חֲבֻלָה.

ג. לפניך ארבעה זוגות של שמות.

הַבְּדֵל — הַבְּדָלוֹת

מִקּוּר — מִסּוּר

מְקַדְחָה — מַצָּבָה

קִטִּיף — דְּלִיק

כתוב את התכונה המשותפת או את התכונות המשותפות לכל זוג מילים מבין

התכונות האלה: גזרה, משקל, משמעות המשקל.

19. לפניך רשימת מילים:

רָאשׁוֹת, פְּצֵעוֹן, שְׁלִיחוֹת, הַנְּדָסָא, מְאִית, גְּרַמְנִית (שפה), מְדַעַן, מְגִדְנִיה

- א. מהי דרך התצורה של המילים ברשימה זו?
ב. העתק מן הרשימה שני זוגות מילים – בכל זוג אותה המשמעות מבחינת המשקל או הצורן הסופי.
ציין את המשמעות המשותפת לכל זוג מילים שהעתקת.

- ג. "חלומו הגדול של ד"ר ולאך היה להקים בית חולים חדש, משכלל ומוֹדְרְנִי".
(פסקה יא)
העתק מן המילים המודגשות מילה אחת שנוצרה בדרך התצורה שציינת בסעיף א.
במה המילה שהעתקת שונה משאר המילים שבבוצה?

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

/בהמשך דפי טיוטה/

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

